

Posudek vedoucího diplomové práce Kamily Hřavové „My a oni – politické strany a veřejnost“

1. Kamila Hřavová si zvolila téma diplomové práce i se zřetelem k diskusím na výjezdních seminářích z ústavního práva, jichž se zúčastnila. Ústavně-právní tematiku zde však posouvá směrem k politologii. V centru její pozornosti jsou politické strany, nasvícené ovšem nikoliv primárně jako objekt právní regulace, případně vnímané poměrně tradiční perspektivou základních funkcí, jež plní, nýbrž reflektované s důrazem na předpoklady plnění těchto funkcí. Předpokladem stěžejním je důvěra a stav neodcizení, což obnáší především zohlednění vzájemného vztahu politických stran a veřejnosti. Debaty o krizi stranictví, případně i o krizi demokracie naznačují, že je tu nějaký problém, symbolicky vyjádřený slovy „my“ a „oni“, tedy slovy rozdílnými od „pouhého“ „my“, na němž je založena klasická reprezentační teorie.

2. Po mém soudu je to téma náročné jak se zřetelem k literatuře, kterou by bylo třeba obsáhnout, tak se zřetelem k nárokům kladeným na autorský vklad. Nebylo lze tedy předpokládat, že diplomantka je „vyřeší“. Má-li však diplomová práce prokázat schopnost téma strukturovat, pracovat s literaturou a jinými prameny, jež podléhají kritickému hodnocení, a přispět – alespoň v nějaké míře – vlastními stanovisky, mám pocit, že je autorka úspěšná.

3. Práce čítá 69 autorského textu; je rozčleněna na úvod, tři kapitoly a závěr. Stěžejní je kapitola třetí, první dvě jsou jakýmsi úvodem k ní, závěr je v zásadě informací o obsahu práce, což je možná trochu škoda: právě tady mohlo být v koncentrované podobě předloženo stanovisko autorčino. Totéž by se možná dalo vytknout i úvodu, jenž mohl čtenáře více vtáhnout do tématu, jež může nabývat různých podob se zřeteli sociálními, genderovými, rasovými, jež souvisejí s tzv. strukturální či deskriptivní reprezentací stavící na obdobnosti reprezentanta a reprezentovaného. Pocházejí-li reprezentanti z politických stran, dopadá to i na ně.

Text práce jsem měl možnost ve dvou kolech přípravy číst a připomínkovat. Připomínky nebyly zásadního rázu (spíše se týkaly dílčích upřesnění, případně toho, co v práci má, či nemá být, aby si udržela koncizní výkladovou linku). Jako v jiných případech, respektuji i v tomto, že autorem diplomové práce nejsem já – jako vedoucí jsem spíše průvodcem.

4. Diplomantka svou kvalifikační práci zpracovávala samostatně, její je též celá koncepce i systematika. Vysvětluje, proč jsou politické strany důležité a všímá si jejich vztahu k tematice vládnutí (zde stručně pojednává rovněž o úřednických a jiných „nestandardních“ vládách). Dále exponuje téma občanské společnosti, ovšem bez zřetelného vypořádání se se vztahem k politickým stranám – k tomu se vrací později. Historická kapitola nabízí exkurz k vývoji volebních systémů a politického stranictví, v němž si všímá inkluze občanů do politického systému, proměn povahy politických stran i rozčarování z nich. Opět je tu víceméně samostatně pojednáno o občanské společnosti. Klíčem ke kapitole třetí je

reprezentační teorie a s ní spojená míra identifikace s politickými stranami. Proti oběmu je stavěna volatilita, pokles volební účasti, krize „tradičních“ politických stran (nejen jejich kartelizace, ale i navazující úspěch protestních hnutí), proměny volebních kampaní, ale též velmi významný problém zužování politického prostoru v duchu „expertní idyly“. Oceňuji to, že nejsou ignorovány právní aspekty tématu, jež se mohou týkat voleb, regulace stran, ba i role soudní moci.

5. Diplomovou práci považuji za čtivou, přehlednou a dobře srozumitelnou, text netrpí formálními vadami, citace jsou korektní. Je plně způsobilá k obhajobě, v níž by měla diplomantka zřetelněji vyjavit jednak svou představu o vztahu (propojení, napětí...) politických stran a občanské společnosti, jednak své závěry ohledně budoucí úlohy politických stran a její podmíněnosti.

V Praze dne 8. ledna 2016

doc. JUDr. Jan Kysela, Ph.D., DSc.